

OVLNL LEIDRAAD; OMGEVINGSBEWUST ONTWERPEN

ROBBERT DIJKEMA, VOORZITTER VAN HET NETWERK KENNIS VAN STICHTING OVLNL, SCHRIJFT OVER DE LEIDRAAD OMGEVINGSBEWUST ONTWERPEN. DEZE LEIDRAAD MOET HELPEN BIJ HET MAKEN VAN EEN GOED LICHTONTWERP DAT REKENING HOUDT MET DE RICHTLIJNEN ÉN DE PLAATSELIJKE SITUATIE.

Met de komst van de NPR13201-2017 en het vervallen van de ROVL 2011 is naar mijn mening deze conclusie niet veranderd. Na het doorvoeren van de nodige aanpassingen in de NPR13201-2017 eind 2017 biedt ook deze richtlijn handvaten om te komen tot een goed lichtontwerp maar geeft het ook interpretatieruimte en dienen per situatie keuzes bewust, met kennis en weloverwogen gemaakt te worden.

AUTEUR: ING. R.S. (ROBBERT) DIJKEMA – VOORZITTER NETWERK KENNIS OVLNL EN VESTIGINGS-MANAGER

Steeds vaker worden de vragen gesteld; ‘Hoe stemmen we de verlichting optimaal af op onze omgeving?’ ‘Wat is nu een optimaal lichtontwerp?’ ‘Wanneer is een lichtontwerp geslaagd?’ Elke keer blijkt dan weer dat hier geen eenduidig antwoord op gegeven kan worden. In veel gevallen blijft men (ver)wijzen naar de landelijke richtlijnen wan hier zou het antwoord toch in te vinden moeten zijn?

Maar is dit wel zo? Verschillende instanties in Nederland die zich bezig houden met licht en verlichting zijn op zoek naar een antwoord. Zo blijkt bijvoorbeeld uit het onderzoek van de NSVV uit 2015 genaamd “Minder Licht?!”. Een onderzoek naar de relatie tussen openbare verlichting, richtlijnen, energiebesparing en veiligheidsbeleving. Dit onderzoek kwam met de conclusie dat de destijds geldende richtlijn goede handvaten biedt die toepasbaar zijn in geheel Nederland. Kanttekening wordt alleen wel gemaakt dat de richtlijnen niet toereikend zijn om elke situatie in Nederland goed te beschrijven.

Het onderzoek “Minder Licht?!” geeft dan ook terecht als conclusie: “Keuzes in het verlichten dienen per situatie bewust, met kennis en weloverwogen te worden gemaakt, waarbij de ROVL 2011 een goede gids kan zijn”

OVLNL heeft als doel het kwalitatief ontwikkelen van de sector en staat voor de kwaliteit van openbare verlichting in Nederland. Met dit doel in het achterhoofd willen wij de lichtsector meenemen op gebied van kennis, ervaring en ontwerpkeuzes. Het plan is dit te doen door middel van een Leidraad Omgevingsbewust Ontwerpen welke aanvullend op bestaande richtlijnen gebruikt kan worden. Niet direct om voor elke situatie een oplossing te bieden maar wel om de sector mee te nemen in de mogelijkheden op basis van de nodige kennis en ervaring.

Debat

De kickoff van het Omgevingsbewust Ontwerpen was afgelopen 7 februari in Thialf Heerenveen tijdens de start van de LichtChallenge 2018. In het Feel the Night debat hebben we met diverse professionals en het publiek gedebatteerd over wisselende stellingen. Stellingen die aan bod gekomen waren zijn:

1. In gebieden waar veel ouderen gebruik van maken moet het lichtniveau hoger zijn dan in de richtlijn is omschreven
2. Het maken van lichtplannen zou de verantwoordelijkheid van de openbare ruimte ontwerper (landschapsarchitect) moeten zijn
3. Slimme technieken is een handig hulpmiddel om Flora en Fauna in

De grote markt in Brussel

- het buitengebied zoveel mogelijk te ontzien
4. Om het risico op claims en aansprakelijkheidsstelling voor ongevallen en letsel te voorkomen, dient de gemeente zich bij vervanging en nieuwe aanleg van OVL te houden aan de geldende richtlijn."
  5. Omgevingslicht uit bijvoorbeeld huizen en etalages moet ook meegenomen worden in een lichtontwerp

De stellingen zorgden voor de nodige discussie en diverse zienswijzen. Het mag dan ook geen verrassing zijn dat het onderdeel al snel uitliep in tijd. Dit geeft al aan dat Omgevingsbewust Ontwerpen niet eenvoudig is en voor elke situatie hetzelfde maar een aanpak op maat behoeft.

Brussel als inspiratie

Een mooi voorbeeld van Omgevingsbewust Ontwerpen met licht, die in Thialf ook aan bod kwam, vind ik de Grote Markt in Brussel. De Grote Markt in Brussel is met name in de avonduren een trekpleister voor Brussel. Met aangelichte karakteristieke gebouwen rondom het plein zorgt het voor een zeer prettige sfeer en is het een unieke sfeerbeleving. Mensen komen er graag en voelen zich

er prettig. Dit terwijl het plein zelf niet is voorzien van enige openbare verlichting en daarmee geheel niet aan de richtlijnen zal voldoen. Een lichtoplossing op maat met een uniek eindresultaat.

Dit is één van de vele voorbeelden en ervaringen die ons doet nadenken over wat nu Omgevingsbewust Ontwerpen kan betekenen. Voor de uit te werken leidraad willen we samen met diverse doelgroepen en wellicht ook met u praten over kennis en ervaringen. Hierbij doen we dan ook een oproep aan een ieder die zich geroepen voelt om deze kennis en ervaring op zijn/haar vakgebied met ons te willen delen. Bent u bijvoorbeeld landschapsarchitect, ambtenaar, stedenbouwkundige, ecooloog, etc. en heeft u een bijdrage voor onze leidraad? Twijfel dan niet en neem contact op via info@ovlnl.nl.

Vervolg

Na een periode van inventarisatie en het uitschrijven van het projectplan zal deze concreet worden gepresenteerd op 5 juni 2018 op de OVLNL Vakbeurs Openbare Verlichting. Wij hopen u allen hier te mogen ontmoeten.

